

issledovaniy, 8–2, 362–364. Retrieved from: <https://applied-research.ru/ru/article/view?id=7101>

3. Chernyshova, Ye. R., Huzii, N. V., Liakhotskiy, V. P. (2014). Terminolohichnyi slovnyk z osnov pidgotovky naukovykh ta naukovo-pedahohichnykh kadriv pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity [Terminological dictionary on the basics of training scientific and scientific-pedagogical staff of postgraduate pedagogical education]. Kyiv: DVNZ Universytet menedzhmentu osvity, 230.

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2021-219-220>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДОВІДКОВОЇ РАМКИ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ DIGCOMP 2.2

Оксана Овчарук, к.пед.н., ст.наук.сп.

Інститут інформаційних технологій
і засобів навчання НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є висвітлення перспектив розвитку рамкових основ з питань цифрової компетентності громадян у європейському баченні та окреслення пропозицій для українських фахівців щодо оновлення змістових освітніх напрямів, спрямованих на формування цифрових навичок.

Введення карантинних заходів протягом 2020/2021 н.р. в Україні та світі поставили низку важливих питань щодо організації дистанційного навчання у закладах освіти, що передбачає залучення до цього процесу всіх зацікавлених сторін: вчителів, керівників закладів освіти, учнів, батьків та широкої громадськості, представників бізнесу, державних та місцевих органів влади. Особливо важливим стало питання цифрових навичок суб'єктів освітнього процесу, зокрема учнів та вчителів, які постали у центрі зазначених процесів. Як свідчать опитування педагогічної громадськості 2020 та 2021 рр., що проводились ІІТЗН НАПН України, значна частина вчителів різних предметів виявилась не готовими до швидкої перебудови на дистанційне навчання (Іванюк, Овчарук, 2020). Це позначилось як на якості навчання учнів, так і на якості викладання предметів у школі. Опитування показали, що вчителі занадто багато часу витрачають на пошук необхідних додатків та програм для підготовки до онлайн-уроків,

не володіють цифровими навичками у сфері безпеки даних у цифровому просторі, не достатньо володіють формами та методами дистанційної роботи з учнями. Саме тому європейська та світова спільнота особливу увагу приділяє цифровій компетентності громадян та здійснює постійне оновлення рамкових документів для підтримки систем освіти щодо створення стандартів та навчально-методичного забезпечення з питань використання ІКТ у освітньому процесі.

Довідкова рамка цифрової компетентності громадян (DigComp 2.0 та DigComp 2.1), що лягла в основу освітніх стандартів країн ЄС, а також інших європейських країн, постійно оновлюється відповідно до потреб суспільства (Carretero, Vuorikari, Punie, 2017). У січні 2021 р. Європейська комісія оприлюднила так званий «Заклик до внеску у Рамку цифрової компетентності DigComp 2.2» (англ. Call for contributions to DigComp 2.2) (European Commission, 2021). Цілями перегляду DigComp 2.2 є оновлення прикладів знань, навичок та ставлення, що застосовуються до кожної з 21 складників компетентностей DigComp (Вимір 4).

Процесом перегляду рамки керує Центр спільних досліджень Європейської комісії (JRC) у тісній співпраці із спільнотою зацікавлених сторін DigComp, експертами та широким колом зацікавлених сторін. Нова публікація з оновленою структурою DigComp та усіма довідковими матеріалами буде опублікована в 2022 році. Одним з перших кроків має стати План дій з цифрової освіти 2021–2027 (European Commission, 2021).

Процес перегляду Рамки цифрової компетентності має назву «DigComp Громадська практика» (англ., DigComp Community Practice (CoP)). Центр спільних досліджень Європейської комісії (JRC) закликав всі зацікавлені сторони, що беруть участь у розвитку цифрової компетентності громадян (отже, не тільки ІТ-спеціалістів), внести свій внесок у цей перегляд.

Серед прикладів, що можуть слугувати новими напрямками для оновлення рамки, наступні нові тематики, пов'язані з цифровим світом:

- інформація та дезінформація;
- штучний інтелект, пов'язані з даними навички та обробки даних кожного аспекту життя;
- нові технології, зокрема віртуальна реальність, соціальна робото-техніка, Інтернет речей; навички «зелені ІКТ» (англ., green ICT) та ін.

Робочу групу також цікавлять приклади більш «усталених» тематик та тих тем, що є важливими сьогодні та не розглядаються в поточних

звітах DigComp, наприклад, електронна комерція, різні виміри грамотності даних.

Приклади можуть бути взяті з навчальних цілей та змісту навчальних предметів, викладених у навчальних матеріалах, навчальних планах та інших освітніх та інформаційних джерелах. Вони також можуть походити з політичних документів, таких як План дій з цифрової освіти 2021–2027 рр., що має два стратегічні пріоритети (Табл. 1.).

Таблиця 1

Стратегічні пріоритети Плану дій з цифрової освіти 2021–2027 (European Commission, 2021)

<p>Сприяння створенню високоєфективної цифрової освітньої екосистеми:</p>	<p>Підняття рівня цифрових навичок та компетентностей для цифрової ери:</p>
<p>інфраструктура, підключення та цифрове обладнання; ефективне планування та розвиток цифрового потенціалу, включаючи ефективні та сучасні організаційні можливості; компетентний у цифровому плані та впевнений у собі викладач та освітній та навчальний персонал; високоякісний контент, зручні інструменти та безпечні платформи дотримання приватних прав та етичних стандартів.</p>	<p>підтримка з надання основних цифрових навичок та компетентностей з раннього віку: цифрова грамотність, включаючи управління перевантаженням інформації та розпізнавання дезінформації; обчислювальна освіта (англ. computing education); знання та розуміння технологій, що потребують великих обсягів даних, таких як штучний інтелект; підвищення прогресивних цифрових навичок: збільшення кількості цифрових спеціалістів, а також дівчат та жінок у цифрових дослідженнях та професійній кар'єрі.</p>

Серед основних кроків, які мають бути здійснені у напрямку оновлення Рамки цифрової компетентності, наступні:

- розпочати стратегічний діалог з державами-членами для сприяння успішній цифровій освіті;
- сформулювати рекомендації щодо онлайн / дистанційного навчання в початковій та середній освіті;

- розробити Європейську систему змісту цифрової освіти та перевірити доцільність європейської платформи для обміну сертифікованими Інтернет-ресурсами та зв'язку існуючих платформ;
- запустити ініціативу «Connectivity4Schools» та заохотити держа-ви-члени ЄС до підтримки широкосмугового доступу, доступу до Інтернету та цифрових інструментів, таких як, наприклад інструмент SELFIE для вчителів;
- розробити етичні вказівки щодо штучного інтелекту та використання даних у навчанні та науково-інноваційній діяльності, пов'язаній із підтримкою, через Horizon Європа;
- розробити загальні керівні принципи для розвитку цифрової грамотності та боротьби з дезінформацією;
- включити штучний інтелект та цифрові навички до Європейської системи цифрових компетентностей; підтримати розробку навчальних ресурсів зі штучного інтелекту для постачальників освітніх та навчальних закладів;
- розробити європейський сертифікат цифрових навичок, визнаний урядами, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами по всій Європі;
- сформуванати рекомендації щодо вдосконалення надання цифрових навичок та ввести цільовий показник ЄС щодо цифрової компетентності учнів розвиток навичок; розширити стажування Digital Opportunity та заохотити участь жінок у STEM (European Commission, 2021).

Серед основних аргументів щодо оновлення рамки те, що криза поширення вірусу COVID-19 призвела до безпрецедентного переходу до онлайн-навчання та цифрових технологій у всіх країнах. За даними європейських досліджень, більше одного з п'яти молодих людей не досягають базового рівня цифрових навичок у ЄС; лише 39% вчителів в ЄС почуваються добре підготовленими до використання цифрових технологій у своїй щоденній роботі (Eurostat, 2019). Доступ до широкосмугового Інтернету значно різниться в межах ЄС: від 74% домогосподарств з найнижчими доходами до 97% з найвищим доходом (OECD, 2019). За даними опитувань Європейського об'єднаного центру 95% респондентів вважають, що криза коронавірусу є поворотним моментом для того, як цифрові технології використовуються в освіті та навчанні, 62% респондентів вважали, що вдосконалили свої цифрові навички під час кризи. Більше 50% рес-

пондентів планують вжити заходів для подальшого вдосконалення своїх цифрових навичок (European Commission, 2021).

Саме тому вищезазначений План дій з цифрової освіти 2021–2027 у ЄС спрямований на посилення таких напрямів, як:

- виявлення, обмін та нарощування добрих практик;
- підтримка держав-членів та сектору освіти та навчання інструментами, структурами, керівництвом, технічною експертизою та дослідженнями;
- сприяння співпраці між усіма зацікавленими сторонами шляхом створення нового Центру цифрової освіти;
- посилення національних та регіональних ініціатив та суб'єктів цифрової освіти;
- підтримка міжгалузевої співпраці та нових моделей обміну цифровим навчальним контентом, вирішуючи такі питання, як загальні стандарти, сумісність, доступність та забезпечення якості;
- посилення співпраці та обміну в цифровій галузі освіта на рівні ЄС.

Центр з цифрової освіти має виконувати функції аналітичного центру, підтримуючи розробку політики та практики, а також контролювати розвиток цифрової освіти в Європі, включаючи реалізацію нового Плану дій з цифрової освіти 2021–2027. Центр також підтримуватиме інновації, спрямовані на користувача, та залучення через Хакатон цифрової освіти (<https://digieduhack.com/en/>), в якому беруть участь учні, студенти, вчителі та викладачі, різні зацікавлені особи (Digieduhack, 2021).

Слід зазначити, що вищезгадані тенденції є важливими для української системи освіти. Окреслюючи курс на європеїзацію освітніх програм, українська система освіти також покликана реагувати на виклики часу. А тому важливим є розроблення та впровадження науково обґрунтованих інноваційних онлайн методик для навчання учнів; вироблення інноваційних технологічних рішень для здійснення дистанційного навчання учнів; проведення постійного моніторингу потреб вчителів та учнів з питань підвищення рівня цифрової компетентності. Розроблення цілісної стратегії у даному напрямку є важливим завданням освітньої політики в Україні.

Ключові слова: цифрова компетентність; дистанційне навчання; рамка цифрової компетентності; цифрова освіта.

Література

1. Ivaniuk, I.V., Ovcharuk, O.V. (2020). Results of an online survey of teachers' needs for raising the level of professionalism in digital and ICT use during quarantine. Analytical materials. Retrieved from: <https://lib.iitta.gov.ua/719908/>
2. European Commission. (2021). Digital Education Action Plan 2021–2027. Retrieved from: https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-factsheet-sept2020_en.pdf
3. Eurostat (2019). Survey on ICT usage in households and by individuals. Retrieved from: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics_households_and_individuals
4. OECD (2019). TALIS2018 Results (Volume I): Teachers and School Leaders as Lifelong Learners. Retrieved from: <https://www.oecd.org/education/talis-2018-results-volume-i-1d0bc92a-en.htm>
5. Digieduhack. (2021). Retrieved from: <https://digieduhack.com/en/>
6. Carretero, S., Vuorikari, R., Punie, Y. (2017) DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Luxembourg: Publications Office of the European Union
7. European Commission. (2021). Call for contributions to DigComp 2.2. Retrieved from: file:///C:/Users/Lenovo/AppData/Local/Temp/Message_stakeholders_DigComp_2_2_CoP.pdf

ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТИ

Ілона Палагута,

Ольга Комар

Уманський державний педагогічний
університет імені ПавлаТичини
м. Умань, Україна

Стрімке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в різні сфери діяльності людини кидає серйозний виклик концептуальним підходам перспективного розвитку освіти. З'являються нові вимоги до випускників ЗВО, серед яких вміння аналізувати, систематизу-